

Latvija patentu jomā pērn piedzīvoja straujāko kāpumu Eiropā

Informācija publicēta sadarbības ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru ietvaros

Foto: Shutterstock

<https://www.delfi.lv/campus/raksti/latvija-patentu-joma-pern-piedzivoja-straujako-kapumu-eiropa?id=52114381>

26. aprīlī jau 20. reizi tradicionāli visā pasaulē tika svinēta Pasaules intelektuālā īpašuma diena, tādēļ "Labs of Latvia" nolēma šo svētku kontekstā apkopot aktualitātes intelektuālā īpašuma jomā šobrīd Latvijā.

Latvijas Patentu valde ir apkopojusi jaunākos statistikas datus, kuri liecina, ka pērn Latvijā tika saņemts lielākais pieteikumu skaits dizaina aizsardzībai Baltijas valstīs, savukārt patentu jomā Latvija pērn piedzīvoja straujāko kāpumu Eiropā.

Salīdzinot ar 2018. gada datiem, dizainparaugu pieteikumu skaits Latvijā ir pieaudzis par 20% (61 pieteikums, 126 dizainparaugi). Savukārt starptautiskajā procedūrā tika

reģistrēti 45 dizainparaugi. Salīdzinājumam dizainparaugu aizsardzībai Lietuvā tika iesniegti 48 pieteikumi, Igaunijā – 37 dizainparaugu pieteikumi.

Latvijas pieteicēji arvien vairāk novērtē iespējas aizsargāt savu izgudrojumu arī ārvalstīs. Kā liecina Eiropas Patentu iestādes (EPI) 2019. gada rezultatīvie rādītāji, no Latvijas pērn tika iesniegti 22 Eiropas patentu pieteikumi, kas ir par 69,2 % vairāk nekā 2018. gadā. Salīdzinot ar citām Eiropas valstīm, Latvija piedzīvoja straujāko kāpumu gada laikā.

Saskaņā ar pēdējiem Patentu valdes un SKDS pētījuma datiem – vairums uzņēmēju atzīst, ka reģistrētās rūpnieciskā īpašuma tiesības:

- paaugstina uzņēmuma vērtību (63%);
- mazina iespēju, ka konkurenti nozog ideju, ražo un piedāvā pārdošanā līdzīgas preces (52%);
- ir svarīgi savlaicīgi reģistrēt savu preču zīmi (77%) vai dizainparaugu (72%).

2019. gada beigās Latvijā kopumā spēkā bija 71 979 (25 664 nacionālās un 46 315 starptautiskās) preču zīmes, kā arī 1 450 626 Eiropas Savienības preču zīmes, 902 Latvijā reģistrēti dizainparaugi un 822 774 reģistrētie Kopienas dizainparaugi. Patentu jomā 2019. gada beigās spēkā bija 496 Latvijas patenti, 8 351 apstiprinātie Eiropas patenti un 1 230 attiecinātie Eiropas patenti.

Jauns preču zīmju likums

[ZAB "Sorainen"](#) zvērinātas advokātes palīdzē Linda Reneslāce jautāta par aktualitātem uzsver, ka zīmīgs pēdējā laika jaunums ir Preču zīmju likuma spēkā stāšanās 2020. gada 6. martā. Tas aizvieto 1999. gada 16. jūnijā pieņemto likumu "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm". Reneslāce uzsver, ka jaunais Preču zīmju likums papildina, nevis kardināli maina iepriekšējo regulējumu.

Būtiskākie papildinājumi:

- tagad par preču zīmes īpašnieku var būt arī personu apvienība ar nosacījumu, ka tā spēj iegūt tiesības un uzņemties pienākumus;
- iepriekš, lai preču zīmi varētu reģistrēt, bija prasība, ka to jāspēj attēlot grafiski. Šāda prasība apgrūtināja noteikta veida preču zīmju veidu

reģistrāciju. Piemēram, multivides zīmes (attēla un skaņas kombinācija) reģistrācija nebija iespējama, savukārt, skaņu, kustību un hologrāfisku zīmju atveidošana grafiski bija sarežģīta. Tagad preču zīmes var pieteikt reģistrācijai, iesniedzot arī audio un video failu;

- preču zīmju likumā nostiprināti divi praksē jau zināmi būtiski principi: teritorialitātes un prioritātes princips. Teritorialitātes princips nozīmē, ka preču zīmes īpašnieks iegūst tiesības uz preču zīmes aizsardzību konkrētā teritorijā, kur preču zīme ir reģistrēta. Piemēram, ja Latvijā reģistrē nacionālo preču zīmi, tā iegūst aizsardzību tikai Latvijā, bet ne citās valstīs. Prioritātes princips nozīmē, ka aizsargātas vienmēr tiks agrākās tiesības. Piemēram, ja salīdzina divas reģistrētas preču zīmes, kas savstarpēji ir identiskas, bet pieder dažādiem īpašniekiem, aizsargās to, kurai ir agrāks preču zīmes reģistrācijas pieteikuma datums;
- preču zīmju tiesiskā aizsardzība tagad attiecas uz zīmes izmantošanu "saimnieciskajā aprītē", kas ir plašāks jēdziens nekā iepriekš izmantotais jēdziens "komercdarbība". Tas cita starpā nozīmē, ka varēs liegt izmantot preču zīmi plašākam subjektu lokam, nekā iepriekš, piemēram, politiskām partijām.
- preču zīmju likums ievieš regulējumu attiecībā uz sertifikācijas zīmēm. Par tādu varētu uzskatīt, piemēram, zīmi "Zaļā karotīte". Tagad sertifikācijas zīmēm ir īpašas reģistrācijas prasības un prasības attiecībā uz no tām izrietošo tiesību īstenošanu.